

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Multikultúrna výchova, jej miesto v súčasnej škole

Habilitantka: PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.,
PF UMB v Banskej Bystrici

Oponent: prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc.

Habilitantka sa v predkladanej publikácii, ktorá je jej habilitačnou prácou, zaoberá veľmi potrebnou a nanajvýš aktuálnou problematikou. Problémy multikulturalizmu, či presnejšie transkulturalizmu a multikultúrnej výchovy sú výrazným fenoménom postmodernej školy a ich celospoločenský význam sa bude zvyšovať aj v 21. storočí. Autorka svojím textom, jeho celkovou koncepciou, východiskami i niektorými teoretickými (miestami i praktickými) závermi demonštruje svoju nespochybniteľnú vedeckú i odbornú akribiu, dlhodobý záujem i publikačné výstupy, ktoré sú odbornej verejnosti známe.

Z hľadiska celkovej štruktúry práce sa jej obsahové zameranie naplňa v troch nosných kapitolách, pričom prelínanie problematiky multikulturalizmu a multikultúrnej výchovy je charakteristickou črtou celého textu.

V 1. kapitole autorka glosuje základné tendencie v teórii multikulturalizmu a prezentuje široký rozhľad v problematike najmä v medzinárodnom meradle. Robí to tak dôkladne, až sa vynára otázka funkčnosti prezentácie problémov „multi-kulti“ v takomto košatom rozsahu, ale aj vzhľadom na názov práce a z neho vyplývajúce očakávania smerom k obsahovému zameraniu textu. Táto pripomienka je zároveň mojou prvou otázkou.

Druhou otázkou z hľadiska štruktúry práce je, či by podkapitola 2.1. *Postmoderna, globalizácia a meniaci sa tvár multikulturalizmu* nepatrila skôr do 1. kapitoly. Zdá sa nám, že podkapitola 2.2. zachádza pomerne dosť do detailov a je tu zároveň aj nutná otázka o jej funkčnosti v celkovom kontexte práce, ale uvedomujem si, že tento problém môže byť aj námetom do diskusie. Podkapitola 2.3 *Multikulturalita vo svetle demografickej analýzy* nie celkom zodpovedá svojím názvom obsahovému zameraniu (po stranu 94 je to v poriadku, ale potom sú

podnadvpisy ako *náboženská štruktúra, regionálne špecifiká*, ale najmä *hodnotová, svetonázorová a politická diferenciacia...*). Tieto pripomienky sú aj otázkami pre habilitantku.

Na druhej strane hodnotím veľmi pozitívne, že sa autorka venuje konkrétne slovenským reáliám, aj keď chýbajú niektoré novšie práce z histórie Slovenska a najmä základná etnografická publikácia od Zuzany Beňuškovvej (*Tradičná kultúra regiónov Slovenska*), ktorá obsahuje pre tému bohaté informácie a fakty. Myslím si aj, že k otázkam rómskej menšiny bolo možné siahnuť po prácach z histórie Rómov, lebo otázka ich príchodu a autochtómnosti na území Slovenska je pre tému práce veľmi podstatná. Napr. možno aj preto v tabuľke č. 6 chýbajú vo vývoji národnostnej štruktúry obyvateľstva Slovenska údaje o Rómoch. V tabuľke č. 7 nejde totiž o skutočné počty Rómov, ale len tých, čo sa hlásia k nim, naozaj ide len o odhady, podľa mňa musíme pracovať s číslami okolo 500 000 osôb v SR. Tieto moje pripomienky súvisia nepochybne s mojimi vedecko-výskumnými závermi, ale uvádzam ich v posudku preto, aby som habilitantke dal možno aj určité rámce a námety pre jej ďalšiu vedeckú a výskumnú prácu, ktorá je pre Slovensko a tematiku Rómov mimoriadne žiadaná a verím, že v nej bude pokračovať.

Pýtam sa, prečo v inak bohatom zozname literatúry nie sú uvedení autori z PF UMB, ktorí sa takisto problematikou zaoberali?

Za veľmi dobrú a podnetnú treba označiť tretiu kapitolu habilitačnej práce, ktorá sa najmä z teoretického aspektu zaoberá významom, podstatou a cieľovými oblasťami samotnej multikultúrnej výchovy. V tejto kapitole zhodnocuje autorka svoje skúsenosti a výsledky zo svojej bohatej výskumnej, publikačnej, ale aj výchovno-vzdelávacej činnosti. Miestami ide o komplexný prístup, kde s nadhľadom predostiera základné kontúry zložitého fenoménu nášho celospoločenského života, akým problematika multikulturalizmu i multikultúrnej výchovy nesporne je a naznačuje, že sa hodlá ďalej venovať aplikácii tematiky na konkrétnu výchovnovzdelávaciú prax na školách všetkých stupňov a zaoberať sa výhľadove problematikou vo vysokoškolskej príprave budúcich učiteľov, ale aj v celoživotnom učiteľskom vzdelávaní, čo by bolo mimoriadne prínosné a vítané. Nakoniec poľom neoraným je výskum danej problematiky pre oblasť vedeckého zamerania a odboru habilitantky 1.1.5 Predškolská

a elementárna pedagogika, špeciálne v primárnom vzdelávaní. Habilitačná práca je aj príspevkom do budovania teórie (to v prvom rade) a praxe multikultúrnej výchovy, ktorá ešte zďaleka nie je konštituovaná, ale je tu potenciál etablovať ju so všetkými atribútmi plnokrvnej vedeckej disciplíny, na čom sa habilitantka bude nesporne v blízkej budúcnosti podieľať.

V závere posudku ešte jedna skôr možno politologická, ale aj otázka z oblasti vzdelávacej politiky. Ako vníma habilitantka známe vyjadrenie nemeckej kancelárky A. Merkelovej, že multikulturalizmus je dnes už mŕtvy a pýtam sa špecificky, ako ho vníma v podmienkach Slovenska (protirómska legislatíva za 1. ČSR, politický režim 1. SR, holokaust či protirómske represálie), teda čo s týmito historickými tradíciami a súčasným multikulturalizmom v SR?

Záver:

Habilitačná práca PaedDr. Kataríny Vančíkovej, PhD., rod. Luptákovej je prínosnou publikáciou pre teóriu a prax multikultúrnej výchovy, spĺňa vytýčené kritériá pre tento druh prác, preto ju odporúčam k obhajobe v rámci habilitačného konania a po jeho úspešnom priebehu odporúčam menovanej udeliť akademický titul docentky v odbore 1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika.

V Banskej Bystrici 23. januára 2014

prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc.

Pedagogická fakulta UMB

